

Konkurssit ja harmaa talous

Tarkastelu vuosina 2022–2023 konkurssiin asetetuista yhtiöistä

Yrittäjän talousapu webinaari 19.11.2025

Kirsi Ristola ja Johanna Miettinen

Harmaan talouden selvitysyksikkö

- Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö (HTSY):
 - **Tuotamme tietoa harmaasta taloudesta ja sen torjunnasta**
 - Laadimme **selvityksiä**, joissa kuvataan harmaan talouden ilmiöitä ja harmaan talouden torjuntaa
 - Laadimme viranomaisille **velvoitteidenhoitoselvityksiä** organisaatioista ja organisaatiohenkilöistä
 - Toimimme viranomaisten yhteisen harmaa talous & talousrikollisuus - **tilannekuvatoiminnon valtakunnallisena koordinaattorina**
 - Ylläpidämme www.harmaa-talous-rikollisuus.fi -sivustoa.
 - Muun muassa selvitykset julkaistaan sivustolla

Tutkimuskysymykset

- Tarkastelimme vuosien 2022–2023 aikana konkurssiin asetettuja osakeyhtiöitä (jatkossa konkurssiyhtiö)
 - Näitä oli yhteensä 4 043 yhtiötä
- Vertasimme konkurssiyhtiöitä yhtiöihin, jotka olivat jatkaneet toimintaansa
- Tilanteesta riippuen vertailujoukkona toimi
 - kaikki osakeyhtiöt
 - kaltaistettu vertailujoukko
 - (kaikki verotarkastetut)
- Konkurssiyhtiöiden tarkastelu jakautui kolmeen osaan

Tutkimuskysymykset

1. Minkälaisia konkurssiyhtiöt ovat?

- kuvaavat perustiedot
- konkurssia edeltäneet maksuvaikeudet
- konkurssimenettely

2. Ovatko konkurssiyhtiöt riskisiä harmaan talouden toiminnan näkökulmasta?

- verotarkastukset
- harmaan talouden toiminnan todennäköisyys (ennustemalli)
- saattohoitoepäilyt

3. Miten konkurssiyhtiöt ryhmittyvät niiden toiminta-ajan sekä taloustietojen perusteella?

- ryhmien väliset erot:
 - yhtiöiden konkurssia edeltävä toiminta ja konkurssimenettely sekä
 - harmaan talouden toimintaan viittaavat tiedot

Kohdejoukon yleinen tarkastelu

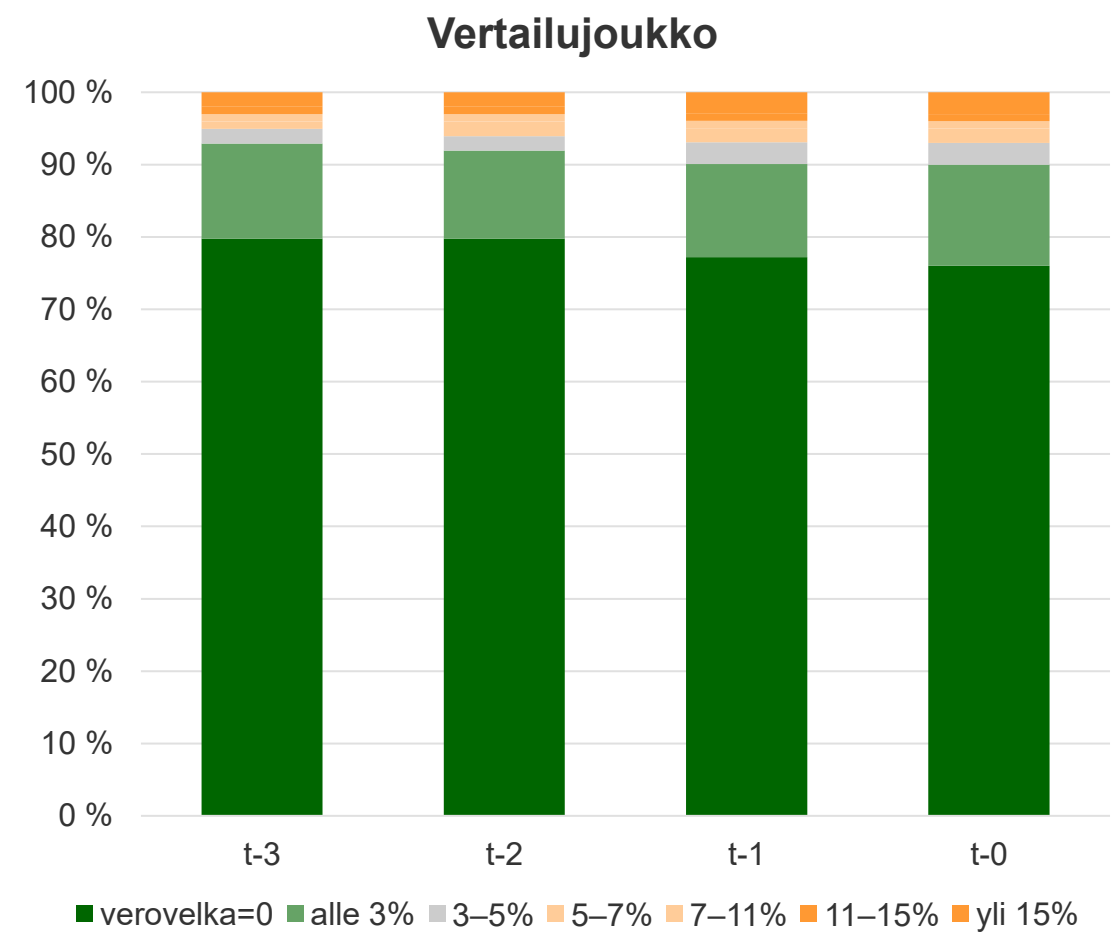
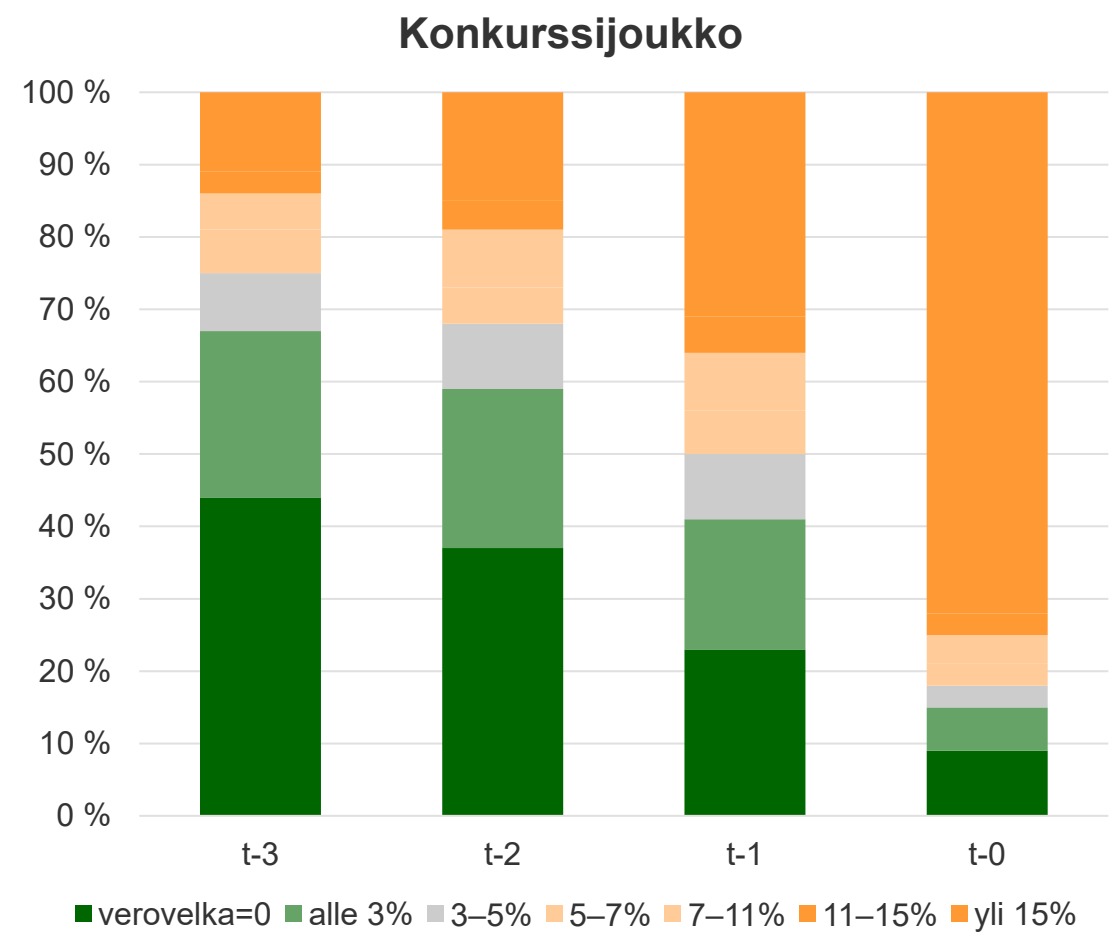
Perustiedot

- Konkurssiyhtiöt eivät poikenneet perusominaisuuksiltaan suuresti muusta yhtiökannasta
 - yhtiöt olivat eri ikäisiä, pääasiassa mikro- tai pienyrityksiä, omistajayrittäjävetoisia
 - toimialojen suhdannekehitys näkyi tilastoissa

Verovelkojen tarkastelu

- Tarkastelussa 3 vuoden ajanjakso ennen konkurssia. Konkurssiyhtiöitä verrattiin kaltaistettuun joukkoon.
- Konkurssiyhtiöt olivat verovelkaisempia jo 3 vuotta ennen konkurssia
- Konkurssiyhtiöiden joukossa verovelan määrä ja verovelkaisten osuus kasvoi merkittävästi konkurssia edeltävinä vuosina
 - Konkurssiin asettamisvuonna verovelan suhde liikevaihtoon ylitti 5 %:n rajan 82 % konkurssiyhtiöistä.
- Vertailujoukossa ei havaittu vastaavaa verovelan kasvua.

Verovelan suhde liikevaihtoon

Kohdejoukon yleinen tarkastelu

Konkurssimenettelyt

- Verohallinnon hakemissa konkurssseissa havaitaan merkkejä harmaasta taloudesta
 - Verohallinnon konkurssihakemukset korreloivat mm arvioverotus, verotarkastus, harmaan talouden toiminnan todennäköisyys ja saattohoito - muuttujien kanssa
 - Verohallinnon riskilähtöinen toimintatapa on nähtävissä tarkastelluista tilastoista
- Vertailun vuoksi yhtiöillä, jotka ovat hakeneet konkurssia itse, on vähemmän merkkejä harmaan talouden toiminnasta

Hakija	Hakemusten lukumäärä	Osuus konkurssien lukumäärästä, %
Itse	1 952	48 %
Verohallinto	1 279	32 %
Muu velkoja	836	21 %
Konkurssien lukumäärä	4 043	101 %*

*) Osassa konkurssseja on useita hakijoita.

Harmaan talouden tarkastelu

- Konkurssiyhtiöiden harmaan talouden toimintaa tarkasteltiin kolmen tiedon perusteella: verotarkastus, arvioitu harmaan talouden toiminnan todennäköisyys ja saattohoitoepäily
- **Verotarkastukset**
 - Noin seitsemän prosenttia konkurssiyhtiöistä oli verotarkastettu vuosina 2019–2023
 - Näistä tarkastuksista:
 - 75 % luokitui harmaan talouden toimijaksi (vrt. muut tarkastetut 46 %)
 - 73 % eteni rikostapausharkintaan (vrt. muut tarkastetut 27 %)
- **Harmaan talouden toiminnan todennäköisyys**
 - Arvioitiin ennustemallilla, joka on kehitetty HTSY:ssä
 - Vuotta ennen konkurssia yhtiöistä 52 % sijoittuu korkean riskin desiileihin (riskidesiilit 9 ja 10) (vrt. kaltaistettu vertailujoukko 22 %)
 - Tämä tarkoittaa, että konkurssiyhtiöillä on 2,5ertainen todennäköisyys sijoittua korkean riskin desiileihin verrattuna vertailujoukkoon

Harmaan talouden tarkastelu

Viitteet saattohoidosta

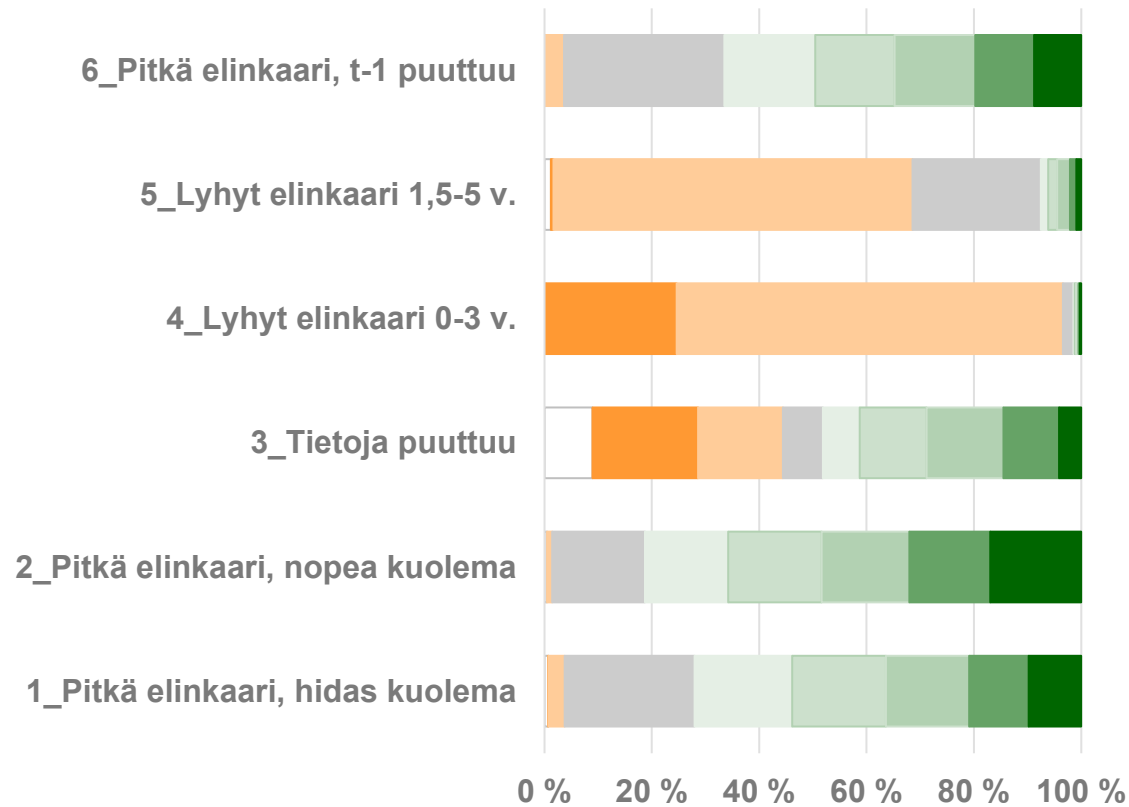
- Noin 8 %:lla konkurssiyhtiöistä havaittiin viitteitä saattohoidosta.
 - Tämä on todennäköisesti saattohoidon esiintyvyyden alaraja, koska anonyymien saattohoidon tapaukset eivät erotu datasta
- Saattohoitoepäilyt tarkemmin
 - Eniten saattohoitoepäilyjä on Verohallinnon hakemissa konkurssseissa ja vähiten tapauksissa, joissa hakijana on velallinen itse
 - Saattohoitoepäilyillä on muita konkurssiyhtiöitä suurempi harmaan talouden toiminnan todennäköisyys
 - Ennustemallin mukaan 77 % saattohoitoepäilyistä sijoittui korkean riskin desiileihin (vrt. kaikki konkurssiyhtiöt 52 % ja kaltaistettu vertailujoukko 22 %)

Klusterianalyysi

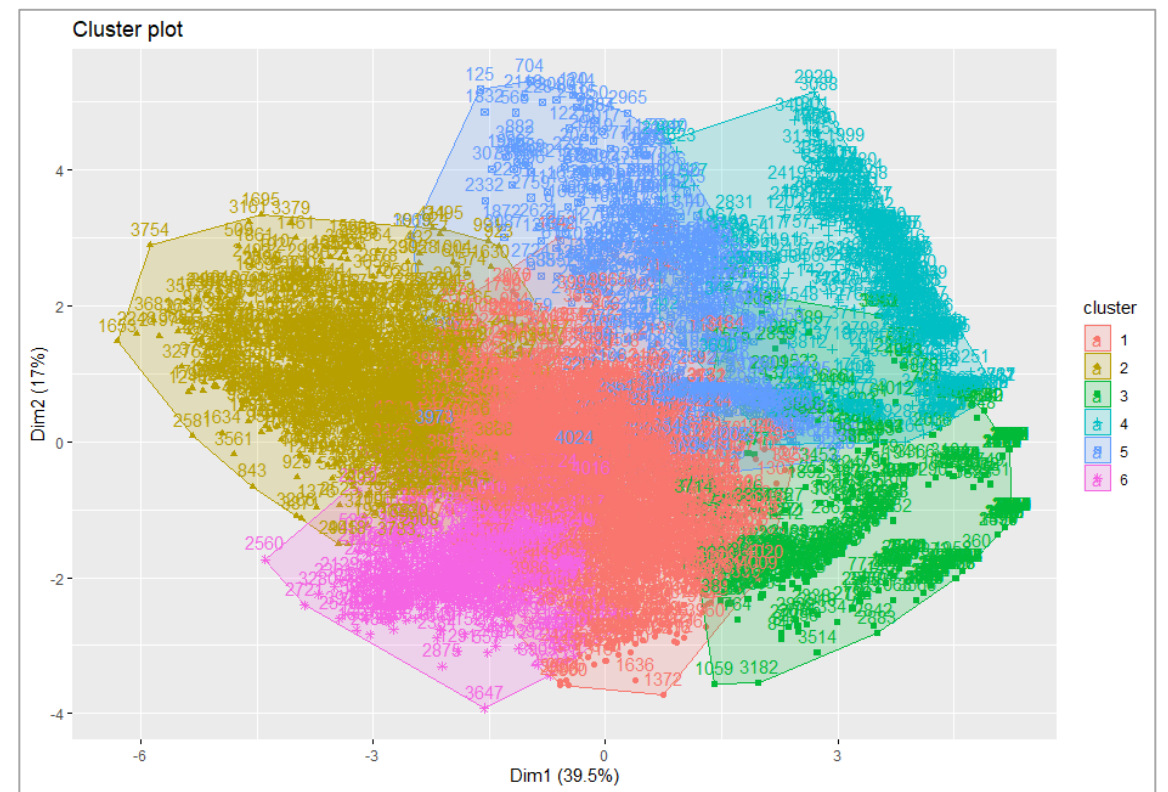
- Ryhmittelimme yritykset sen mukaan, kuinka pitkään ne olivat toimineet ja millaisia taloustietoja niillä oli
 - Taloustiedot huomioitiin kolmelta konkurssia edeltävältä vuodelta
 - Tietolähteenä käytettiin veroilmoituksia
- Klustereita muodostui kuusi, joissa
 - 3:ssa pitkän elinkaaren ja 2:ssa lyhyen elinkaaren yhtiöitä
 - Yksi klusteri koostui yhtiöistä, joiden toiminta-aika oli vaihteleva
 - Näille yhtiöille oli tunnusomaista laajasti puuttuvat veroilmoitustiedot
 - Tietyt klusterit olivat riskialttiita harmaan talouden toiminnan näkökulmasta

Klusterianalyysi

Yhtiöiden toiminta-aika klustereissa

Klusterit

Klusterianalyysi

- Klustereista oli mahdollista tunnistaa eroja konkurssihin ja harmaan talouden toimintaan liittyvien riskien suhteen.
- Klusterit, jotka osoittautuivat riskisiksi:
 - Kl. 6 Pitkän elinkaaren yhtiöt, joilta puuttui tietoja konkurssia edeltävältä vuodelta -> korreloi konkurssien ja harmaan talouden toimintaan liittyvien kielteisten tietojen kanssa.
 - Kl. 4 ja 5 Lyhyen elinkaaren yhtiöitä edustavat klusterit -> korrelaatiot eivät kuitenkaan yhtä vahvoja kuin Kl. 6
 - Kl. 3, jonka yhtiöiltä puuttui tietoja -> ei ollut luotettavasti analysoitavissa. Voivat kuitenkin harjoittaa harmaan talouden toimintaa ja laiminlyödä verovelvoitteitaan.

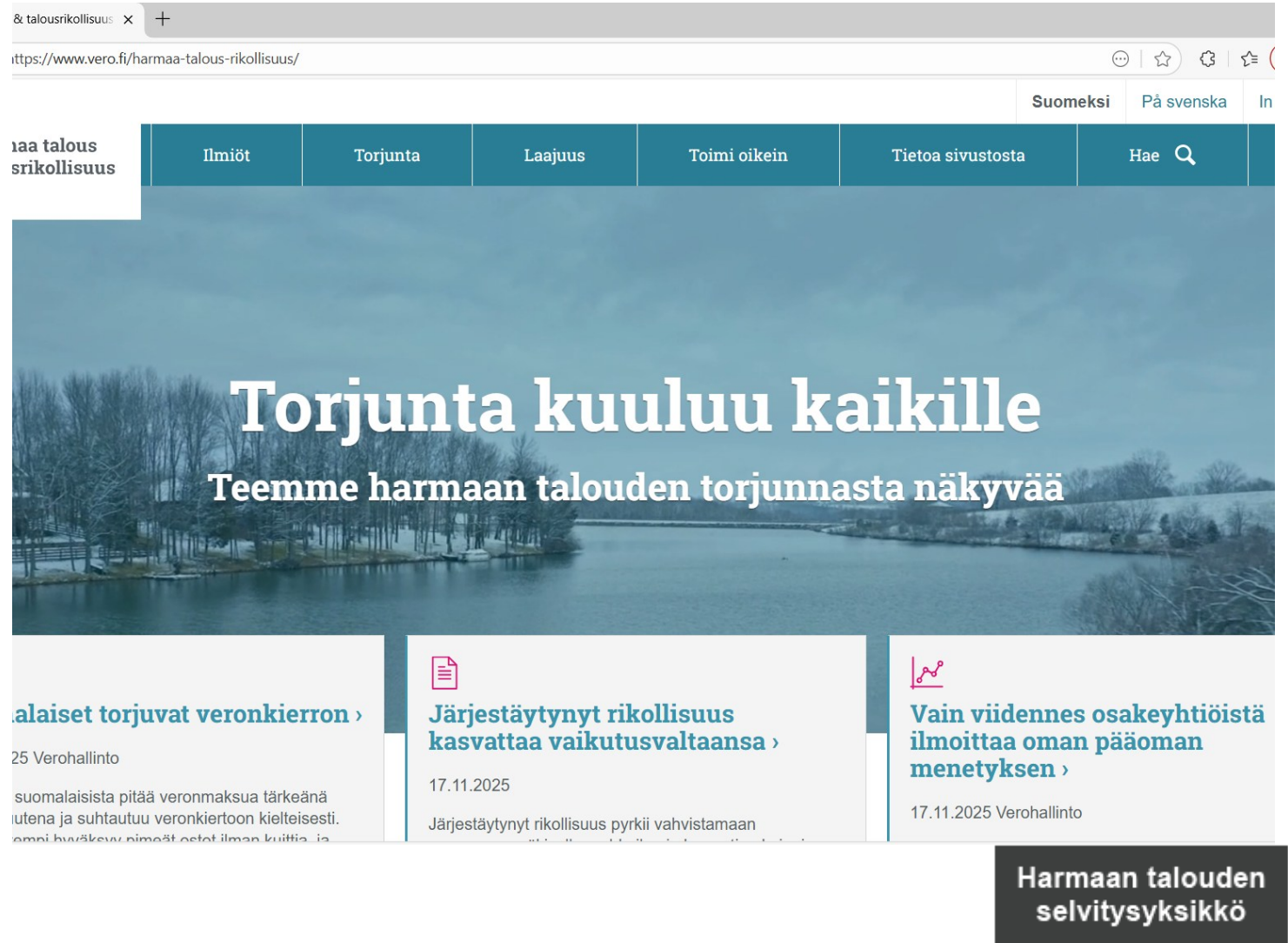
Muuttuja	Kl.1	Kl.2	Kl.3	Kl.4	Kl.5	Kl.6
Hakijaltse	0.05**	0.13***	-0.11***	0.02	0.01	-0.15***
HakijaVero	0.01	-0.06***	-0.12***	-0.00	0.02	0.17***
HakijaMuu	-0.07***	-0.09***	0.26***	-0.02	-0.03*	0.01
Konkurssi Edennyt	0.03	0.23***	-0.17***	-0.10***	-0.06***	-0.01
Rikostapaus	-0.02	-0.05**	0.00	0.05**	0.00	0.04**
Verotarkastus	-0.03*	0.04*	-0.04**	-0.04**	-0.03*	0.11***
Verotarkastus Rikostapaus harkinta	-0.04*	0.01	-0.02	-0.03*	-0.03	0.12***
HarmaaValkoinen=Harmaa	-0.04**	0.02	-0.02	-0.04*	-0.02	0.12***
Ennuste Harmaa_t1	-0.08***	-0.04*	-0.21***	0.05**	0.08***	0.25***
DesiiliHarmaa_t1	0.03	0.05**	-0.45***	0.06***	0.09***	0.21***
Arvioverotus_t1	-0.07***	-0.28***	-0.13***	0.05**	0.03	0.51***
Saattohoito Epaily	-0.06***	-0.04**	0.01	0.02	0.01	0.12***

Yhteenvetona

- Verovelka ja sen kertyminen indikoi usein lähestyvää konkurssia
 - Osalla yhtiöistä konkurssin uhka on nähtävissä jo kolme vuotta ennen konkurssiin asettamista
 - Harva yhtiö selviää, jos verovelka ylittää 5 % liikevaihdosta
- Konkurssiyhtiöissä näkyy usein merkkejä harmaasta taloudesta
 - Muun muassa puutteet veroilmoitustiedoissa tai merkit saattohoidosta kertovat kohonneesta harmaan talouden riskistä
 - Konkurssiyhtiöiden joukosta on erotettavissa myös riskisiä ryhmiä
- Konkurssien ja velallisen epärehellisyysrikosten määrät ovat parhaillaan korkeat
 - Konkurssipesien ja rikosten selvittäminen tulee vaatimaan viranomaisten yhteistyötä

Harmaa talous & talousrikollisuus - Harmaa talous & talousrikollisuus

- Konkurssit ja harmaatalous -selvitys julkaistiin lokakuussa 2025
- <https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/>
- Löydät ne kohdasta Laajuus / Harmaan talouden selvityksiä

& talousrikollisuus x +

https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/

Suomeksi På svenska In

aa talous rikollisuus

Ilmiöt Torjunta Laajuus Toimi oikein Tietoa sivustosta Hae

Torjunta kuuluu kaikille

Teemme harmaan talouden torjunnasta näkyvää

alaiset torjuvat veronkierron ›

25 Verohallinto

suomalaisista pitää veronmaksua tärkeänä utena ja suhtautuu veronkiertoon kielteisesti. empi hyväksyy nimeä etot ilman kuittia ja

Järjestäytynyt rikollisuus kasvattaa vaikutusvaltaansa ›

17.11.2025

Järjestäytynyt rikollisuus pyrkii vahvistamaan

Vain viidennes osakeyhtiöistä ilmoittaa oman pääoman menetyksen ›

17.11.2025 Verohallinto

Harmaan talouden selvitysyksikkö

Harmaan talouden selvitysyksikkö

harmaatalous.fi | harmaa-talous-rikollisuus.fi | vero.fi